

LBRIS

We know
books

SAVATIE (ȘTEFAN BAȘTOVOI) – ieromonah, poet, prozator, publicist și editor. Studii de pictură, filozofie și teologie. Membru al Uniunii Scriitorilor și al Uniunii Jurnaliștilor din Republica Moldova.

Este deținătorul Premiului pentru Poezie al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pentru volumul *Elefantul promis* (Ed. Arc, Chișinău, 1996), pentru același volum obținând și Premiul Salonului Național de Carte de la Iași și Premiul pentru debut al Fundației Soros. În 2007 a obținut Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru Eseu pentru volumul *Ortodoxia pentru postmoderniști* (Ed. Cathisma, 2007).

În 2008 două volume, romanul *Nebunul* și, respectiv, *Cînd pietrele vorbesc* (eseu) au obținut premiul Salonului Internațional de Carte de la Chișinău oferit de Consiliul Europei, prin reprezentanții săi în teritoriu.

Ca poet, este prezent în antologii din SUA, Franța și Germania.

În 2005, la invitația scrisă a Patriarhului Teoctist, a făcut parte din Comisia pentru validarea textelor liturgice de pe lângă Sfântul Sinod al BOR, participînd la scrierea slujbelor Sfinților Grigore Dascălu și Gheorghe de la Cernica.

Cărțile lui Savatie Baștovoi au apărut traduse în Franța, Italia, Germania, SUA, Macedonia și Rusia.

Ieromonah
SAVATIE BAȘTOVOI

Nebunul (roman)

ediția a patra



CATHISMA

Pe ulițele prăfuite ale cetății apăru un bărbat cam de șaizeci de ani, costeliv și chel, încins cu o funie din vlăstare de finic, de care era legat un câine mort. Astfel de funii le împleteau pustnicii din pustia care se afla la doar două zile de mers pe jos de oraș. Toată lumea avea astfel de funii, pentru că erau cele mai ieftine. Călugării aveau obicei să nu se târguiască și oricine putea să le ia marfa cu cât voia. Bătrînul intrat de dimineață în cetate nu mai fusese văzut de nimeni niciodată, nici în piață, unde vin de obicei călugării să vîndă, nici în pustie, unde locuitorii mai evlavioși din oraș aveau obicei să meargă din vreme în vreme să va-

dă pustnici și să se blagoslovească de la ei. Cunoșteau pe toți călugării mai sfinți, unii dintre ei făceau chiar și minuni, dar pe acesta nu îl văzuse nimeni niciodată. Din cauza apariției sale atât de ciudate, toți se dădeau la o parte din calea lui. Își întorceau mirați capetele, ținându-se de nas și ridicând nedumeriți din umeri.

Nebunul nu-i băga în seamă, pășea țațoș, ca un cal împărătesc care își duce, cu conștiința propriei demnități, stăpînul.

– Cetățeni ai Emesei! – strigă pe neașteptate călugărul în urma unei trupe de femei și bărbați distrați, care își tîrau cu lehamite tobele și zurgălăii spre piață. Cetățeni ai Emesei! De ce nu vă închinați împăratului? Sau nu vedeți trăsura majestății sale? Ho-ho! Împăratul e legat, dar lumea i se închină ca și mai înainte!

– Hei! – izbucniră în hohote de rîs circarii – dar nu e prea parfumat împăratul tău? Lasă-l și hai cu noi, călugăre nebun! Te în-

vățăm noi ce să faci și o să ai și tu pîine și vin pe săturate!

– O, cetățeni ai Emesei, vă spun că împăratul e legat, dar voi continuați să vă închinați lui!

De după colț apărură o droaie de copii, cu chiote și hohote de rîs, aruncînd, ca în arenă, cu pietre și cu bețe asupra noului venit:

– E-hei! Un călugăr nebun! Un călugăr nebun! Veniți să vedeți un călugăr nebun!

– Hei, nătărăilor – au prins a hohoti circarii împreună cu copiii –, nu vă închinați împăratului și calului său?

Ulița se umplu de hărmălaie, de țipete de bucurie și hohote de rîs și nimeni nu băgă de seamă că cel care le stîrnise atîta veselie dispăruse.

Fugi pe după case și, cînd se convinse că nu mai vine nimeni din urmă, se așeză lîngă un perete. Umbra răcoroasă și caldarîmul încă rece de după răcoarea nopții îi mai luară din fierbințeala loviturilor. Își simțea cor-

pul ca după o baie fierbinte. Noaptea dormite pe pământul gol și, îndeobște, viețuirea aspră cu care se obișnuise în pustie îl făceau să își simtă corpul ca pe un străin. Se uită la câinele mort care, de la loviturile pe caldarâm, se curăța în mare parte de păr. Acum duhoarea lui i se părea nesuferită.

Își scoase briceagul și tăie funia de la brâu, lăsînd doar o bucată cît să-i țină de cingătoare. Se ridică și se duse sub un alt perete.

– Hei, nebunule...

Bătrînul își ridică privirea, făcînd o sforțare să fugă.

– Nebunule, nu te teme! Nu-ți fac nici un rău.

Lîngă el, fără să vadă cînd s-a apropiat, apărură o femeie cu salbe la gît și cu fața vopsită neplăcut de tare. Bătrînului i se păru că este una din ceata de circari.

– Te doare? – încercă femeia să-l consoleze, punîndu-i palma după ureche, unde

avea o sîngerare. Hai, ia și mîncîncă, trebuie să-ți fie foarte foame, uite la tine ce slăbănog ești!

Femeia scoase de la cingătoare o bucată de carne și pîine, pe care i le întinse. Călugărul se uită nedumerit, luă carnea cu amîndouă mîinile și mușcă fără să zică nimic. Erau treizeci de ani de cînd nu mai pusese carne în gură. De fapt, nici femeie nu mai văzuse de treizeci de ani. Mai mușcă o dată și restul îl băgă în sîn.

– Nebunule, dar unde-ți este „împăratul” tău? – rîse femeia, scoțînd cîteva smochine și întinzîndu-i-le.

– Acela nu este împăratul meu, ci al vostru – răspunse Nebunul, luîndu-i singur din mîna smochinele. Eu am alt Împărat. Împăratul meu l-a legat pe împăratul vostru, dar voi continuați să vă închinați lui.

– Ha-ha! Oare împăratul nostru este un câine, Nebunule?

– Mai rău...

– O, Nebunule, cum de nu te-a strîns potera pînă acum? Mă mir că îți mai stă scăfirlia asta cheală pe umeri după glumele pe care le faci.

Bătrînul se ridică fără să spună nimic și o luă la fugă printre case. Reapăru degrabă, trăgînd cîinele mort după el și strigînd:

– O, majestate! Domnișoara zice că ar trebui să mi se ia capul pentru lezmajestate! O! Spune-i domnișoarei să nu mai aibă nici o frică, pentru că vremea ta a trecut și acum toți se vor închina Împăratului Celui Mare, Care te-a legat pe tine!

Bătrînul dădu drumul funiei, veni țopăind pînă lîngă femeie și se așeză la locul său.

– Fu! Nebunule, hai de aici... Nu înțeleg cum poți să rabzi putoarea asta?

Femeia se ridică și, cu o mîină ținîndu-se de nas, iar cu alta luîndu-l pe bătrîn de braț, plecară amîndoi de acolo. Îndepărtîndu-se puțin, se auzi în urma lor un zgomot ca o alergare de cai și un răget cumplit umplu ulița:

– O, Simeoane! Pentru ce ai venit aici? Femeia încremeni de frică.

– Ce a fost asta? – întrebă ea, strîngîndu-l speriată pe bătrîn de braț.

– Nimic – răspuse călugărul și-și ridică privirea pătrunsă de o ușoară nemulțumire.

Apoi, întorcîndu-se, rosti supărat, ca și cum ar fi văzut pe cineva:

– Te jur pe tine, blestematele, nimănui să nu mai spui cine sînt!

Cînd se dezmetici, femeia era singură în uliță, nepricepînd ce se petrecuse. Își întoarse privirea să vadă unde este Nebunul, dar nu îl mai văzu. Înțepeni pentru cîteva clipe: la doar cîțiva pași, pe caldarîm, văzu cîinele rupt în două. Abia apoi simți duhoarea cumplită, care i se părea că umpluse pînă și cerul, și, apucîndu-se de nas, se îndepărtă scîncind, căutînd să-și ajungă din urmă trupa, care acum se afla probabil departe.

Străinul bizar care intrase în cetate era în al cincizeci și nouălea an de la naștere, dintre care treizeci îi petrecuse în pustie. Era sirian de neam și se trăgea din cetatea Edessei, dintr-o familie destul de înstărită. Din pricina asprimii vieții pustnicești, avea barba rară și o chelie care îi cobora până după creștetul capului, motiv pentru care părea mai bătrîn decît era în realitate. Totuși ochii negri și strălucitori, ca de copil, care priveau parcă fără să vrea nimic de la tine și totodată parcă povestind totul despre tine, îți dădeau sentimentul că trăiești ceva cu totul nou și neobișnuit în preajma lui. Da, ochii acestui om parcă nu te pri-